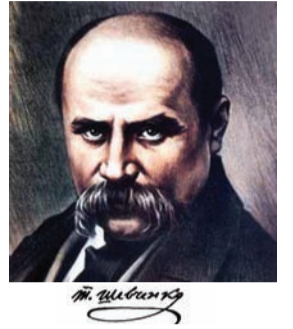

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXV-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 17-18/ вересень 2014 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

У номері:

- *Нова церква в Мілішівцях* ▶ стор. 2
- *«Прийшла осінь голосиста...»* ▶ стор. 3
- *Усікновення Івана Хрестителя* ▶ стор. 4
- *Психологічні погляди Шевченка* ▶ стор. 5
- *Храм Чесного Хреста в Сігеті* ▶ стор. 6
- *«Співжиття XXI» – в Кимпулунзі* ▶ стор. 7
- *Інтерв'ю голови СУ РУМУНІЇ* ▶ стор. 8
- *Масмо гарні стосунки з Посольством* ▶ стор. 9
- *«Вирій-2014» побував у Буковині* ▶ стор. 10
- *Доля нашої мови – у наших руках* ▶ стор. 11
- *З днем народження Вас!* ▶ стор. 12
- *Нестало поета Івана Непогоди...* ▶ стор. 13
- *85 років поету Дмитру Павличку* ▶ стор. 14
- *Посол України в Лицеї ім. Шевченка* ▶ стор. 15
- *Християн Цюдик – капітан у Європі* ▶ стор. 16

**УКРАЇНСЬКА БРОНЗОВА ПРИЗЕРКА
ЧЕМПІОНАТУ СВІТУ З ХУДОЖНЬОЇ ГІМНАСТИКИ
АННА РІЗАТДІНОВА – ВЕРЕСЕНЬ 2014 РОКУ В
ІЗМАЇЛІ:**

**«ДЛЯ МЕНЕ НАШ ПРАПОР І ГІМН НИНІ
ЗНАЧАТЬ ЗНАЧНО БІЛЬШЕ, НІЖ ШЕ РІК ТОМУ.
ХОЧЕТЬСЯ ЗНОВУ ДОВЕСТИ СВІТУ, ЩО УКРАЇНА –
СИЛЬНА ДЕРЖАВА І В СПОРТІ ТАКОЖ!»**

НОВА ЦЕРКВА В МІЛІШІВЦЯХ

30 серпня 1633 року Афанасій, син Лазаря і Анастасії, продав Радівецькому Єпископу Євлогію «половину села Мілішівці (нині місто, Сучавський повіт). Верхню половину я подарував святому монастирю Солка...».

В 1634 р. Єпископ Євлогій село Мілішівці подарував своїй сестрі Анні.

В переписі Рум'янцева з 1772-1773 рр. тут було записано без жодних уточнень: «Загальна кількість будинків – 45».

У 1784 році в селі Мілішеуць (Мілішівці) проживали 142 родини.

Церква Святого Прокопія з Мілішівців була, заснована Штефаном Великим у 1481 році, яка була знищена внаслідок російського бомблення у першій світовій війні. В 1843 році церква,

До 2006 р. церква була змурована, облицьована, покрита. З 2006 і по 2012 рік влітку церкву розмалювали в техніці «Фреско», а зробила це сім'я малярів Константина та Аліси Чубук із Куртя де Арджеш.

В неділю, 17.08.2014 р., священники Петро Лупештян-Барфа, Богдан Лупештян-Барфа та Андрій-Іван Платон, єпархіальний консилиум і численні віруючі з Мілішівської парафії запросили Високопреосвященного

в якій служив священник Григорій Литвинович, налічувала 1607 парафіян. 1876 року церква налічувала 2672 парафіяни в Мілішеуць і Бидиуць. В ній правив священник Микола Дашкевич і священник-співпрацівник Мелетій Коморошану. 1907 року завідуючим парафією був Василь Каланча.

Це і є коротка історія Мілішівської церкви.

Та ось 17 серпня 2014 р. тут, у Мілішівцях, відбулося освячення нової церкви з храмами Святої Богородиці та Святого Прокопія.

Місце для нової церкви було посвячене 8 липня 1994 р. Високопреосвященим Піменом. Священником в той час був Петро Лупештян-Барфе.

Пімена, Архієпископа Сучави та Радівців, якого попросили освятити церкву, бути з ними. Він це й зробив.

Я брав участь на святі і був дуже вражений!

Жителі містечка Мілішівці були одягнені в національних костюмах, всі були дуже пройняті святом.

Говорив я з багатьма з них і всі сказали, що були вельми схвильовані!

Микола КУРИЛЮК

ПС: Висилаю вам і кілька фотографій, бо одна фотографія – це 1000 слів!

ДО НАШОЇ ПОКРОВИ

1/ 14 ЖОВТНЯ

Свято Покрови Пресвятої Богородиці, або, як звичайно кажуть, «Покрова», чи «Святої Покрови».

Празник Покрови завжди був і є для нашого народу днем великого вияву любові і вдячності Пресвятій Богородиці та днем радісної прослави і величання Її покрови й заступництва. Вона відзначається нашою церквою 1/14 жовтня щорічно.

Головний мотив, який спричинився до установа цього празника, це ведіння св. Андрія Юродивого. Царгород (Константинополь), столицю Візантії, облягли араби. Ціле місто й народ були у великій тривозі.

За християнськими переказами, 1/14 жовтня 910 року у Влахернському храмі, що носить ім'я Богородиці (західне

передмістя Константинополя), під час всеношної, о четвертій годині ранку, св. Андрій і його учень Єпіфаній побачили «чудо» – «Царицю Небесну», Царицю всього світу, покровительку – Пресвятую Діву Марію-Богородицю, що стояла в повітрі і покривала людей сонячним світлом, яке проливалось з її омофора – широкої стрічки на плечах. У християнстві омофор, або покрова, символізує високу архієрейську відзнаку. Серед тих, хто оточував Богоматір, св. Андрій побачив св. Івана Хрестителя і св. Івана Богослова. Св. Андрій і Єпіфан, які бачили це видіння, зрозуміли, що Пресв. Богоматір прийшла, щоб рятувати місто. Наступного дня про це диво розповідали у всіх церквах Константинополя.

Історики приймають, що св. Андрій

Юродивий своїм походженням був скитом-слов'янином з південних земель Руси-України. Він з іншими невільникими опинився в Цариграді в одного багатого пана. Тут він пізнав і полюбив християнську віру. Діставши від пана свободу, він багато часу проводив на молитві й читанні св. Книг.

В Україні владичиця наша Богородиця та Приснодіва Марія була Покровою славних перемог Запорізької Січі над ворогами. Наші славні запорожці мали на Січі церкву в честь Покрови Пресвятої Богородиці з іконою Її Покрови і запорізькі козаки вважали святу Покрову своєю покровителькою.

З цим святом пов'язано чимало згадок і повір'їв. Покрову в народі вважають початком зими, – вона снігом землю покриває: «На Покрову – до обіду осінь, а опісля обіду – зима».

За давніми звичаями, у цей день розпочинали на зиму топити піч: «Батечку, покров, - натопи хату без дров».

(Далі буде)

Підготував Віргілій РІЦЬКО

До Нового навчального року!

«ПРИЙШЛА ОСІНЬ ЗОЛОТИСТА. УСІМ МИЛА ЦЯ ПОРА. ПРИБІГАЄ ЗНОВ ДО ШКОЛИ ГОЛОСЛИВА ДІТВОРА» (Юрій ПАВЛІШ)

Справді, у Верхній Рівні, як і у всій Марамориші, настала тепла сонячна, прекрасна осінь. Тож якщо у цей час в одних кутках країни сльота, розливи, то Марамориш благословився чудовою погодою. Городи, поля повні врожаю, а фруктові сади, тільки б було сил їх збирати! Звичайно, на селах.

Ця пора року пов'язана з початком нового шкільного року. І хоч літо – це свобода, вільність, відпочинок, гра без домашніх обов'язків, діти з нетерпінням чекають початку нового навчального року, зустрічі з колегами, зі своїми учителями та викладачами. І я, хоча вже багато років на пенсії від учительства, відчула це хвилювання.

І ось, у понеділок 15 вересня, пішла і я до школи. Подвір'я було

наповнене діточками із букетами квітів у руках, з їх родичами, учителями.

Почалось урочисте відкриття 2014-2015-го шкільного року. У слові відкриття директор школи проф. Лоредана-Михасла Лушкан привітала дітей, родичів і колег, розказала про розклад нового шкільного року. Голова села Іван Романюк поздоровив дітей і побажав їм багато здоров'я та успіхів у навчанні. Агент поліції підкреслив необхідність знати і поважати норми ходи по шосейній у дорозі до школи та з школи додому. Були присутні на відкритті і проф. Елек Опрішан, голова місцевої організації СУР, заступник прималя Іван Рускован.

У продовженні учні I-их класів під проводом учительок Анни Бойчук і Лариси Петрецької прийняли під вінком квітів діточок з підготовчого класу з піснею «Ми тепер вже школярі».

Атмосфера була надзвичайна, хвилююча.

Після відкриття та фотографування групи учнів з учительками і керівниками діти розійшлися по класах. Зайшла і я у школу і в кілька класів. Щоправда, учні не отримали підручники, як у всій країні, I-ий і II-ий класи ще певний період будуть без підручників. Але класи були чисті, прекрасно приготвлені прийняти знову дітей у гарних умовах і, взагалі, вся школа.

Я була приємно вражена і горда в деякій мірі, що у цій школі працюють 5 моїх бувших учениць (які послідували працю своєї учительки) на чолі із директором школи. Похвально і те, що комітет батьків рішили завести шкільні форми.

Від усієї душі бажаю всім учням та їх учителям успіхів, а учням багато успіхів у навчанні!

Іляна ДАН,
учитель-пенсіонер
Текст і фото автора

Вчителька Таня Семенюк зі своїми учнями

ПОКРОВИ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

Здавніх часів православна церква і увесь християнський народ землі виановує Пресвяту Діву і вірить у те, що Вона всесильно охороняє всіх від різних небезпек. Щоб докзати глибоку любов і пошану до Пресвятої Диви Марії, християни під проводом духовенства та священнослужителів побудували і будують церкви та монастирі, присвячені Пресвятій Диві Марії, встановлюють храмові свята празників: Рождество Пресвятої Диви Марії, Введення в храм Пресвятої Диви Марії, Благовіщення Пресвятої Диви Марії, Успеніє Пресвятої Диви Марії і Покрови Пресвятої Диви Марії як храм Лушанської православної церкви, де так щиро, з любов'ю християни та протесія кожного року 14 жовтня з нашого села вони беруть участь, навіть з Асоціацією церковного хору «Хвалім Господа», щоб бути присутніми для того, щоб щиросердечно прославляти Діву Марію, тим більше, що вона сама висловила своє бажання, сказавши: «Віднині прославляти будуть мене всі народи» (Єв.Лк 1, 48).

Діву Марію прославляємо різними молитвами і піснями. З Нею віруючі християни та духовенство, а також появилось дуже багато чудотворних образів, через котрі Діва Марія періодично виявляла Свою материнську любов і милосердя до всіх хворих, нещасливих побожних християн, які з переконаною вірою прибігають до її чудотворного образу та святого аморору.

Маючи на увазі, що говоримо про свято Покрови Пресвятої Богородиці, про Матір Господню, ідеться передати дещо і про те, як виникло це свято і в якому значенні існує його походження.

Так, як зазначено в Книзі життя святих, свято Покрови Пресвятої Богородиці бере свій початок в 903 році, за часів Царгородського цисаря Льва Премудрого. Так, як докazuje нам історія церкви, над населенням цього міста напустилася страшна хвороба, може, холера. Кожного дня виносили на кладовище десятки спочилих людей. Незнаходячи жодного способу лікування, люди взяли рішення приходити до церкви, де відправляли служби і просили в Бога милосердя і помилування. Найбільше число людей збиралося у Влахернській церкві на молитву. Якраз тут в ночі 1 жовтня / 14-го числа за старим стилем, будучи присутні люди на молитві, можна було зрозуміти, що людям була приємна молитва.

Як Господь Бог, так і Діва Марія змилосердилися над всіма хворими людьми цього міста. Скоро після цієї святої ночі Вона, Діва Марія, опускає свій святий онофор, або Покров, яким придушє хворобу, – так всі люди, які готувалися на слідувачі дні розлучатися з цим світом і відходити у вічність, зразу стали здоровими.

(Закінчення на 16 стор.)

Симона ЛЕВА

«НАША СУЧАСНИЦЯ»

Наша сучасниця – мати, подруга, кохана, – та, яка завжди поруч, іде нам назустріч, підтримує нас в усьому тому, що вважає за добре, за справедливе. Наша сучасниця бажає бути рівною своєму мужу, хоче ділитись і радістю, і смутком з ним, бажає бути підтриманою в тій мірі, в якій і сама підтримує і терпить, якщо потрібно.

Наша сучасниця – письменник, викладач, лікар, інженер, але і хлібороб. В цьому великому процесі технологічної доби розвиває вона свої природні здібності, є творцем основної клітини суспільства – Родини. В цьому проявляється її сила й вартість. Перед нашою сучасницею завжди було нелегке завдання – збереження нашої національної ідентичності, свідомої української християнської родини, передавання цих вимог майбутнім поколінням.

Рубрику веде
Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

ПРО ВАСИЛИНУ МАРФИЧ БУДЕ МОВА

Про працювиту домохазяйку – мої слідуючі рядки.

Вона, Василина Марфич, колишня моя колега початкової школи, після якої не продовжила навчання, а почала допомагати матері по господарству. Її мама була в Лузі найкращою ткалею-килимаркою. А ще вона ткала гарні лужанські «трайстини» (торбини).

Такого гарного мистецтва (так можна назвати всі ткани вироби) вона навчила і свою дочку, яка з малої почала ткати разом із мамою.

Після смерті матері вона самостійно ткала джерги, доріжки, коверці, килими і відомі на всю околицю лужанські торбини.

Це була дуже копітка і довга праця, бо весною стригли вівці, мили вовну, сушили її, чухрали, пряли, мотали у клубки, і вже потім ткали.

На джерги робили другичи – це товсті нитки.

Килими і коверці вона ткала навиворіт. Не всі ткали знають так ткати, тільки дуже здібні майстрині. У них стояли кросна в хаті цілі роки.

У наші часи вже дуже рідко хто з жінок тче, тому і Василина почала займатися іншим, бо вона не білоручка, а дуже працювита.

Вже кілька років минуло, як на одній ділянці їхньої землі, тобто на одному городі, стоїть великий солярій довжиною 50 метрів і шириною – 10 метрів.

Ранньою весною солярій пересаджують та засівають насінням

огірків, помідорів, «паприги» (перцю), баклажанів, салату і продають в Лузі чи в сусідніх селах розсаду.

Із солярію два рази в рік збирають урожай: огірків денно збирають по 40 кг, а помідорів – 20-30 кг, паприги – 20-30 кг, а ще цибуль, квасолі та інших овочів.

Вони засівають 8 рядів огірків, 3 помідорів, 4 грядки цибулі, часнику, салату, петрушки, моркви та квасолі.

Купців мають багато, бо приходять покупці і з м. Сігета, Вишави, тому що все тут чисте, екологічне.

Усе продають. А стається й так, що ні їм, ні іншим не стає, хто цього бажає.

Біля хати у них ще один солярій, менший, з якого забезпечують власні потреби.

Для того, щоб рослини краще росли, вони вживають натуральне добриво – коров'ячий гній, а також під кожною рослиною є вода, яка забирає вологості, скільки їй потрібно.

У такій нелегкій праці їй допомагають муж Якоб – пенсіонер, дочка Оксана – адміністратор в Сігеті, яка часто приходиться до Луга, а також внук Олександр (студент).

Ще добавлю, що в них, як і в усіх лужанських працелюбів, в господарстві – корова, свині, вівці і багато курей. Вони косять і сушать сіно, отаву, гребуть, сапають, збирають осінній урожай картоплі, кукурудзи, квасолі, гарбузів, буряків, а ще і яблук, груш та інших фруктів.

Бо таке життя на селі. А роботи завжди знайдеться для таких працювитих людей, як сім'я Василини Марфич!

Марія ЧУБІКА

Душевна пожива

УСІКНОВЕННЯ ГОЛОВИ СВЯТОГО ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ

Вже тоді Одарка Василівна зрозуміла, що значить бути справжнім патріотом своєї Батьківщини. Нелегкі випробування пройшла. Особливо після закінчення медичного інституту 1958 року, коли її направили на роботу в Кіцманську районну лікарню. Не раз молилася перед образами, чого це в житті зовсім не так, як говорили їм на лекціях в інституті, писала періодична преса, показували у кінофільмах, передавали по радіо. Просила в Бога захисту і справедливості, щоб все було так, як вимагає того Основний закон – Конституція.

Розпочала трудову діяльність терапевтом у лікарні. Важко було спочатку. Не думала, що зіткнеться з багатьма труднощами, побачить стільки людських бід, кривд і неправди, коли говорилося одне, а робилося зовсім інше, проте вголос про це не можна було промовляти, бо вважали тебе неблагойдійним елементом. За це не одного

позбавляли роботи і видавали в тодішні тоталітарні часи «вовчий білет». Могли відправити на перевиховання в далекі від дому краї: чи то в Сибір, або навіть в божевільню.

– Що ж робити? – роздумувала молодий спеціаліст. – Як жити далі? Закінчила інститут з відзнакою. Треба якось прижитися, адже попереду ще ціле життя. Яким воно буде? І тут пригадала батькову науку:

– Будь, доню, чесною, справедливою людиною. Допомогай бідним, чим можеш. За все матимеш від них подяку. Пам'ятай слова нашого Кобзаря Тараса Шевченка: «Борітеся, поборете, вам Бог помагає...».

І Одарка Василівна твердо вирішила, що скільки вистачить сил, енергії та уміння, здоров'я, вона допомагатиме людям за всяку ціну, хоч би це коштувало їй звільнення з роботи. І свого слова вона дотримала. Хоча нелегко давалося. Бачила, як бідні люди залишаються наодинці зі своїми бідами. І

тут на допомогу приходила лікар за фахом – Одарка Старинська. Працюючи вже пізніше заступником головного лікаря по амбулаторно-поліклінічній роботі, з 1969 року – завідувачою районною поліклінікою і по сьогоднішній час, залишилася вірною клятві Гіппократа. Все своє життя вона віддала людям, збереженню їх здоров'я, пропаганді здорового способу життя, профілактичній роботі.

– Наша Одарка Старинська вийшла з народу і живе для народу, – говорять про неї вдячні пацієнти, яких не одного повернула з того світу і нині вони радіють життю.

Я добре знаю цю надзвичайно милу, ввічливу і привітну жінку. Не раз доводилося звертатися до неї по допомогу.

Коли в когось стається якась біда, кажуть, зверніться до Одарки Василівни, вона вам обов'язково допоможе. І це правда. Її притаманна одна з найважливіших рис людини

(Продовження на 10 стор.)

Симона ЛЕВА

Психологічні погляди Тараса Шевченка

(Закінчення. Поч. у попередньому числі)

Там же великий поет писав: «...при бедности и бледности чувств человек становится бездейственным», підкреслював велике значення почуттів у художній творчості митця: «Все созданное человеком под влиянием этого божественного чувства отмечено печатью жизни и поэзии». Почуття поет бачив у зв'язку з пізнавальними процесами. В психічному житті людини ці явища виникають не ізольовано, а в тісній зв'язку з образами, представленнями і думками про предмети і явища навколишнього середовища: «...под влиянием мыслей чувства обогащаются, развиваются; образование должно обогащать чувства». З іншого боку, високі моральні почуття – необхідний елемент освіченості поряд з глибокими знаннями і здатністю мислити. Багато уваги Тарас Шевченко приділяв питанням естетичних почуттів. Він вважав, що естетичні почуття мають своє об'єктивне джерело, що вони викликаються предметами і явищами навколишнього середовища і життям людини: «Среди явлений мира самым богатым источником чувства прекрасного является человек, его живая красота». Таким чином красота людини Тарас Шевченко ставив вище краси художньої статуї. «Много, неисчислимо много прекрасного в божественной и в бессмертной природе, но торжество и венец бессмертной красоты, – писал наш гений, – это оживленное счастьем лицо человека. Возвышеннее, прекраснее в природе я ничего не знаю».

В розвитку естетичних почуттів Шевченко вбачав один із засобів моральної досконалості людей. Чим вище розвинуто в людини почуття і розуміння прекрасного, тим більше вона орієнтується в житті, тим гостріше відноситься до поганого, бридкого, неприємного: «Эстетические чувства облагораживают человека, делают его человечнее». Сам Шевченко відзначав величезну роль естетичних почуттів в своєму власному житті: «Под влиянием прекрасного я чувствую себя другим, обновленным человеком».

Великий наш поет і художник не обминає ні проблеми індивідуальних особливостей людини, таких, як характер, інтереси, почуття гідності, істинність дружби тощо, які формуються під впливом виховання. Шевченко не заперечував природних відмінностей між людьми, але підкреслював, що психічні якості особистості не успадковуються, а формуються під впливом умов життя, праці та виховання. Своє розуміння умов розвитку особистості людини Тарас Шевченко розкривав у художній формі в повісті «Близнецы», глибокій по своєму психологічному змісту. Автор показує, як брати-близнюки Зосим і Савватій, дуже подібні в дитинстві один до одного по темпераменту, стають зовсім різними по своєму характеру, інтересах, прагненнях в зрілому віці, завдяки різним умовам життя та виховання. Шевченко був переконаний, що характер людини можна пізнати, спостерігаючи її діяльність, поступки, відношення з іншими людьми, в котрих характер тільки-що виявляється: «Не изучая этих проявлений в жизни человека, – писал Шевченко в Щоденнику, – можно с человеком из семи печей хлеб поестъ, а все-таки не узнаешь, что он такое, человек, или амфибия».

Не будь-яке виховання формує позитивні риси характеру. Аналізуючи в своїй повісті «Капитанша» кріпацьку систему виховання, Шевченко переконливо показує, як вона калічила людські особистості, породжувала такі негативні риси, як: брехливість, лицемірство, самохвальство, фальшиву привітність по відношенню до «сильних цього світу», до «чиновних негідників» та неповажливе, бездушне відношення до простих, звичайних «нечиновних», та чесних, прямих, відкритих і трудолюбивих людей. З усіх моральних рис характеру Шевченко особливо високо цинив почуття власної гідності. Він поважав людей, які усвідомлювали свою гідність, а не рабів, які в стані тільки говорити своєму госпрдарю «как прикажете».

Багато цінних думок Шевченко записував у Щоденник по питаннях психології творчої діяльності, творчої праці письменника та митця, художника. Відкидаючи ненаукові теорії творчості, як безсвідомого, тайного процесу, Шевченко підходив до художньої творчості, як до цілеспрямованої діяльності, в якій беруть участь всі сили особистості: могоча думка, глибокі почуття, багата уява та сильна воля. Підкреслюючи велике значення уяви, фантазії у творчій діяльності, Шевченко не протиставляв, а зближав розум і фантазію. Фантазія необхідна поету для художнього відтворення реальності, для відображення типічного в життєвих явищах: «Писатель должен писать так, чтобы видна была правда поэтизированная воображением» – зазначав він у Щоденнику.

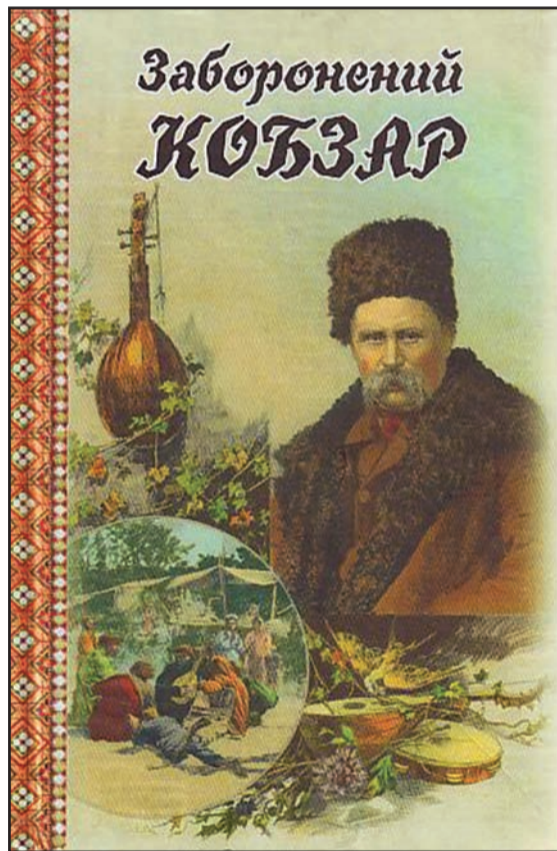
Надаючи велике значення у творчій діяльності почуттям, Шевченко наполягав, що процес творчості ніколи не виявляється в повній мірі, якщо митець, художник, письменник байдужий до свого замислу, якщо сюжет твору не хвилює його. Саме в цьому поет бачив одну з причин більш сильного впливу на людину творіння мистецтва в порівнянні з природою.

Тарас Шевченко стверджував, що творча діяльність письменника включає не тільки пізнавальні та емоційні процеси, але і вольові: «Только тот может творить, кто умеет работать, кто способен к неутомимому, усидчивому труду», – зазначав він у Щоденнику. Сам поет деколи по кілька разів переписував свої твори («Гайдамаки», «Лілея», «Русалка»), переробляючи їх композицію, вишліфовуючи дрібні, нехарактерні деталі. Як замічав Шевченко в Щоденнику: «Недостаточность напряженного, упорного труда губит самый сильный талант».

Характеризуючи самий художній процес, Шевченко відмічав важливість таких його етапів, як: збирання необхідних матеріалів, збагачення запаса життєвих спостерегань, «виношування» ідеї: «Мысль еще не созрела, легко мог бы наделать промахов, выношу, как мать младенца в своей утробе...».

В процесі цілеспрямованій творчій роботі виникають і ті моменти підвищеності, які звичайно називають натхненням. В Щоденнику ми знаходимо примітки про значення поклику до творчої діяльності. Сам цей поклик Шевченко розглядав не тільки як нахил до того, чи іншого виду творчості, але і як переконання в можливості оволодіння потрібними для нього уміннями: «Странное, однако ж, это всемогущее призвание, и я хорошо знал, что живопись – моя будущая профессия, мой насущный хлеб. И вместо того, чтобы изучить ее глубокие таинства, и еще под руководством такого учителя, каков был бессмертный Брюллов, я сочинял стихи, за которые мне никто ни гроша не заплатил и которые на конец лишили меня свободы и которые, несмотря на всемогущее бесчеловечное запрещение, я все-таки втихомолку кропаю... Право, странное это неугомное призвание».

Ось чому у нашого Кобзаря не позичені знання, а його власний, у розвитку відтворений розум мислителя, могутній інтелект, широта і вільність його асоціативного мислення, що простежує людське життя у всеоб'ємності... Тому у творчості Тараса Шевченка і сам народ упізнав свою душу, прочитав свою історію, прозирнув у своє майбутнє.

До 210-річчя заснування Української православної церкви в Сігеті

Храм Воздвиження Чесного Хреста в м. Сігеті

Прекрасний сонячний день – початок золотої осені. Українська православна церква міста Сігета, столиця української громади Румунії, 27 вересня щороку святкує, за старим стилем, свій Храм – Воздвиження Чесного Хреста. На це велике церковне свято прибули мешканці-українці міста Сігета, але і зі всіх українських сіл Мараморощини, і не тільки а також і гості румуни.

Якщо ж в січні кожного року організують фестиваль українських колядок в Сігеті, то 27 вересня 2014-ого року тут відбулася велика церковна подія українців – Храм православної української церкви в ювілейний рік: 210 років від її заснування.

Тому цього року на Храмі церкви брали участь безліч осіб. Навіть вуличний рух був обмежений, щоб забезпечити найкращі умови бажаним бути присутніми, як на літургії, так і під час Обходу церкви та Мировання.

особи: депутат Парламенту Румунії пан Іван Марочко з дружиною, голова філії Союзу українців Румунії Мараморощини пан Мирослав Петрецький, директор Українського ліцею ім.Тараса Шевченка пан Касіян Піцура, економічний директор Міської Ради пан Іоан Барбуш і лісничий інженер Штефан Береш.

Церковний хор під керівництвом пані добродійки Маргарети Лаврюк проспівали пісні-молитви для цього величного свята на високому рівні. Три дівчинки продекламували псалом 33 – Андра Руснак, Олександра Бойчук і Олександра Прівігей.

Як годиться, на таке велике свято, як ніколи, причащалося 200 осіб – від найменших діточок до поважних сеньорів. Велику чашу для причащення наповняли два рази. Хтось сказав, що таке буває на свята в Києво-Печерській Лаврі.

Обхід церкви здійснили найкращі діти, юнаки і дівчата з українських сіл: з Вишньої Рівни, Бичкова, Бистрого, Сігета і Полян,

Отець-парох Української православної церкви міста Сігета, радник, доктор теології священник Микола Лаврюк, разом із сином отцем Маріусом Лаврюком, дуже старанно зорганізували це свято. На Літургії взяли участь 21 священник (крім організаторів), між якими отець-вікарій Іван Піцура і священники українських церков інших регіонів Румунії та 5 румунських священників, між якими протоіерей румунської церкви Сігета Василе Поп.

Дуже гарні проповіді, глибокого змісту були представлені на українській мові парохом церкви, радником, отцем Миколою Лаврюком і вікарієм отцем Іваном Піцуру. На румунській мові проповідь була теж дуже цікавою, сказаною Ігнатієм Бочко-реком, ігумен Українського монастиря з Рускови.

Крім священослужителів, були запрошені церквою і офіційні

кожний в своїй традиційній ноші, несучи образи і прапори (хоругви) зі своїми дзвінками голосами, виконуючи релігійні пісні і роблячи перерви, щоб почути слова з Євангелія. Слідувало мировання, а потім – спільний обід для гостей з смачними, як годиться в такий день, пісними стравами.

Слід уточнити, що в Українській православній церкві міста Сігета зберігається маленький кусочок Хреста, на якому був розп'ятий СИН БОЖИЙ ІСУС ХРИСТОС (подарунок з Мукачева від Київського Патріархату), а також частина мощей монаха з України Паїсія

Величковського, який заснував монастир Нямц, переклав з грецької мови на церковну слов'янську мову багато церковних текстів і проповідував не тільки в Україні, а і в нас, у Румунії.

проф. Мотря ОЛЕНЧУК-КРАМАР

«СПІВЖИТТЯ ХХІ» – В МУНІЦИПІ КИМПУЛУНГ МОЛДОВЕНЕСК

Після багатьох пошуків керівництво СУР нарешті встановило місце розгортання Фестивалю нацменшин південної Буковини в Кимпулунзі. Минулого року – в Ульмі, де відбувався ХХ випуск цього фестивалю. Офіційно (прилюдно) голова місцевої ради Ватри Молдовіцей зобов'язався зорганізувати ХХІ-й його випуск у селі Палтіну, яке адміністративно, починаючи з 1968 року, належить до Ватрамолдовіцької громади.

А тому що у квітні місяці цього року у селі Палтіну відбувся фестиваль «Пасхальні звичаї та обряди українців-гуцулів Буковини», СУР встановив місце проведення Фестивалю «Співжиття – ХХІ» у гірському містечку Кимпулунг Молдовенеск. По-моєму, таке рішення правильне, але треба було повідомити про це завчасу, бо довго побутувала інформація, що захід відбудеться в

Сучавській філії СУР п. Борис Петрашук, представники меншин – німців та росіян-липован, а також гурту «Менестрель» Чернівецького Національного Університету ім. Ю. Федьковича з кафедри теології в складі Ігора Луцана – керівника, Володимира Петрука, Івана Лазаренка, Святослава Костецького.

Фестиваль відкрив мер міста. Від щирого серця він привітав усіх і підкреслив, що в Кимпулунзі, разом із румунами, проживають німці, на жаль, їх переважна частина старшого віку, поляки, рроби, а найбільше українців.

Пан В. Боечко подякував СУР за все, що він робить для українців Румунії, за те, що ще не зникла тут українська мова, звичаї та обряди, хай і не зникає. Запросив тих, хто має можливість, до української церкви із храмом апостолів Петра і Павла м. Сучави, де в неділю, 24 серпня, після Богослужіння буде

відзначена 23 річниця Незалежності України.

Керівник ансамблю «Менестрель» о-д. Ігор Луцан передав привіт присутнім від Ректора Чернівецького Університету проф. д-ра Степана Мельничука, від педкадрів та студентів.

Фестиваль дебютував піснею, присвяченою Героям України. В актуальному контексті це був емоційний момент, здійснений ансамблем.

Чотири співаки – чотири надзвичайні голоси!

Німці були присутні із вокальним гуртком «Едельвейс», компоненти якого вже особи другої і третьої генерації. Гурток мав і солістів, між якими мені сподобався голос пані учительки Гельтруди Коралюк.

Росіяни-липовани із села Маноля (що біля міста Фалтичень) прибули із дітьми, солістами та інструментистами.

Керівник гуртка – викладач

Юліяна Мафтей. Руські-липовани представляли кілька пісень, з яких, і ми, українці, співаємо. Наприклад: «Розцвітали яблуні і груші».

Українці прибули із багатьма гуртами: Хор «Негостинські голоси» – диригент проф. Микола Крамар; танці із с. Негостина – хореограф проф. Юліян Кидеша, танці із м. Серет – хореограф проф. Богдан Попович.

Українці-гуцули для мене з новиною – гарний вокально-інструментальним гуртком із Молдовиці. Інші гурти: «Полонинка» з Палтіну, керівник Ілля Савчук, шкільний інспектор; ансамбль вокально-інструментальний «Ізвораш» школи с. Извореле Сучевай – керівник отець Валентин Арделян.

Фестиваль закінчився програмою артистичного ансамблю «Менестрель», який надзвичайними голосами його членів виконав пісні: «Думи мої, думи мої»; «Йшли корови» – українська народна пісня; «Чорні брови» – акапело Святослав Костецький і «Чорноморець» – українська народна пісня.

Хочу також повідомити про чудову присутність на сцені фестивалю п. Олени Веренки, викладача музики. Тієї ж самої артистки, того ж самого голосу, як це було тому 25 років, коли наші українці мали нагоду зустрітися з нею і почути надзвичайний голос цієї делікатної викладачки, обдарованої Богом артистки.

Похвала пану Борису Петрашуку, який за короткий час приготував цей фестиваль. За оперативність та безкорисливі заслуги керівникам сурівських місцевих організацій та іншим почесним присутнім.

Юрій ЧИГА,
учитель, етнограф

селі Чумирна, де існує новий-новісінський сільський клуб. Думаємо, що керівники СУР в майбутньому усунуть нерішучість у підготовці та розгортанні культурно-виховних заходів, запрованих Радою.

І так, у суботу 23 серпня, без жодної ностальгії щодо цієї дати, десь біля одинадцятої години я прийшов на фестиваль, і з великим задоволенням зустрів першу знайому людину. Це його Ексцеленцію, пана Василя Боечка – Генерального консула України в Сучаві з дружиною, які крокували до Муніципального будинку культури, де було встановлено провести фестиваль.

Через пару хвилин до нас наближається мужчина середнього віку, фізично обдарований, який вітає Генерального консула та його дружину як добре знайомих гостей. Вітає і мене, наче б велику «рибу», простягає руку і представляється: «Мігаїца Негуре – мер міста Кимпулунг». Мер міста запросив Генерального консула познайомити його із паном інж. Борисом Петрашуком – головою Сучавської філії СУР, з яким до цього розмовляв тільки по телефону. Для мене момент зустрічі із Генеральним консулом та мером міста був великим задоволенням, й припало мені до душі, що Генерального консула знають не лише українці Румунії, але і важливі особи, політичні та адміністративні керівники.

Ось чому потрібно б, щоб і керівники СУР, починаючи з сільських організацій і кінчаючи центральним органом, побільше спілкуватися, як кажуть, «виходили межі люди», бо лише так станемо відомими, всі будуть нас знати і оцінювати наші добрі діла.

Слідує урочисте відкриття фестивалю.

На сцені, перед публікою, Генеральний консул України в м. Сучава п. Василь Боечко, пан мер Мігаїце Негуре, голова

Інтерв'ю голови Союзу українців Румунії Степана Бучути

З нагоди 20-ої річниці виходу в ефір української передачі служби іномовлення Румунського радіо, яка вперше пролунала в ефірі 25 вересня 1994 року, українська редакція Всесвітньої служби Радіо Румунія організує ювілейний конкурс з призами “20 років поруч”. Союз українців Румунії, громадська організація, що представляє інтереси етнічних українців, є головним партнером нашого конкурсу. Ми запросили Степана Бучуту, голову СУР, розповісти про діяльність цієї організації. Послухайте записане інтерв'ю в осідку СУР в Бухаресті.

– Пане голово СУР Степане Бучута, скажіть, будь-ласка, коли був заснований СУР, як він організований та як проводить свою діяльність?

– Союз українців Румунії був заснований після Грудневої революції 1989 року. 27 грудня 1989 року Степан Ткачук повідомив, що українці з Бухареста вирішили створити українську організацію під назвою Союз українців Румунії. До складу цієї громадської організації входили перші її засновники, зокрема українські письменники та працівники редакції газети “Новий вік”, головним редактором якого був Іван Ковач, нинішній головний редактор того ж журналу перейменованого на “Вільне слово”, якому цього року сповнюється 65 років. Члени-засновники уповноважили письменника Степана Ткачука оформити законно і представити до суду списки членів-засновників та проект статуту організації. СУР був зареєстрований у Суді сектора 1 м. Бухареста на основі судового рішення номер 262 від 14 лютого 1990 року. В той період почали вже організовуватися українці в різних краях Румунії – в Мараморощині, Буковині, Банаті та в Тульчі. Перша Конференція українців відбулася в Мараморощині, в м. Сігеті, в роботі якої взяли участь понад 600 делегатів зі всіх сіл та міст, де проживають українці, та, зрозуміло, члени-засновники з Бухареста. Дуже детально розповів про це Іван Ковач в газеті „Вільне слово”. Потім були проведені крайові конференції у Сучаві, Лугожі й Тульчі. Згідно зі статутом організації, почали засновуватися місцеві організації, на чолі яких були місцеві бюро та голови. Місцеві делегати обирали крайовий провід, тобто комітет, на чолі з головою. До крайових організацій входили члени більших повітів. Наприклад, до Марамурської крайової організації Союзу українців входили члени з Марамурського, Бістріцького повітів і т.д, до Буковинської крайової організації входили члени повітів Ботошани та Яси, до Банатської крайової організації з центром у Лугожі входили члени з повітів Арад, Караш-Северін, Тіміш, Орадя, Гунедоара. До крайової організації з Тульчі входили члени з Тульчанського, Галацького, Констанцького повітів. До Бухарестської організації залучилися українці з Брашову. Опісля було ухвалено в статуті, створити повітові філії СУР. Нині існують 11 філій СУР: в Арадї, Бухаресті, Ботошанах,

Караш-Северіні, Клужі, Ясах, Галаці, Мараморощині, Сату Марє, Сучаві, Тіміші і Тульчі. СУР є організацією етнічного профілю, неурядова, неприбутковою із статусом юридичної особи, отриманим на основі закону номер 246/2005, з повною автономією (стаття н-р 2). Основна мета СУР полягає у захисті і утвердженні етнічної мовної, культурної і релігійної ідентичності осіб, що належать до української національної меншини.

– Розкажіть також і про велику культурну діяльність СУР...

– СУР розгортає масштабну культурну діяльність. Кожного року повітові філії складають плани культурної діяльності, які схвалює Рада СУР і оприлюднює в наших журналах. На основі цих планів та інших програм, президія СУР складає фінансовий бюджет, який надсилає до Уряду Румунії, на основі якого Уряд складає бюджет для нашої організації на наступний рік, тому що сама організація фінансово не може підтримуватися. Кожного року Уряд Румунії виділяє СУР певну суму грошей, як, до речі, й іншим 18 національним меншинам, представлених в Парламенті Румунії. Щодо плану культурних заходів та проектів СУР хочу згадати, що тільки цього року були заплановані біля 100 подій, більше дві третини з яких вже були проведені. Треба згадати кілька найголовніших та наймасштабніших культурних подій, які розгортаються впродовж року. На початку року, з нагоди зимових свят, між Різдом та Новим роком за старим стилем у січні в місті Сігету Мармаціей Марамурського повіту організується “Фестиваль колядок, зимових обрядів та звичаїв українців”. У лютому відзначаємо “День рідної мови”. У березні відзначаємо “Міжнародний жіночий день” під назвою „Роль українських жінок у збереженні національної ідентичності“. Цього і наступного року організуємо різні культурні заходи з нагоди 200-річчя від дня народження національного поета Тараса Шевченка. У квітні і червні відбувається “Конкурс з декламування української поезії”, повітові та національний етапи. У цей період проходять зустрічі з письменниками українського походження та презентації книг, виданих СУР. У червні відзначаємо „Міжнародний день дитини“, коли відбуваються конкурси поезії, музики і танцю. У червні, зазвичай, у Сучавському повіті проходить міжетнічний фестиваль “Співжиття“, цього року відбувшись 21-й його випуск. Організуються також футбольні турніри для української молоді у Тіміському, Марамурському, Сучавському та Ботошанському повітах. Цього року з нагоди 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка ми організували екскурсії до Києва та Канєва для українців зі всіх повітів Румунії. Влітку у місті Тульча відбулась презентація документального фільму “Задунайська Січ” за участю гостей з Києва на чолі з письменником, українським культурним діячем та Героєм України Іваном Драчем. Фільм був знятий відомим українським режисером Валентином Сперкачем. У Великому Бичкові Марамурського повіту відбувся “Міжетнічний фестиваль пісні і танців”, а у Бухаресті “Літературно-художній вечір”. У інших місцевостях країни, де проживають українці, мали місце також різні культурно-виховні події. Активну роль у збереженні культурної ідентичності відіграють українські вокальні й танцювальні гуртки з різних регіонів, які виступають на фестивалях, виставках, концертах та в інших культурних заходах.

– Нам відомо, що СУР підтримує вивчення рідної української мови. Наведіть, будь-ласка, кілька прикладів щодо цього.

– Комісія з навчання та виховання СУР різними способами підтримує та заохочує нашу молодь вивчати українську мову та і навіть їхніх батьків, які бажають удосконалити свої знання. Наприклад, у Тульчі та Бая-Марє при СУР ми проводимо курси з вивчення української мови як для дітей, так і для родичів. В Мараморощині у всіх школах, де навчаються українці, викладається українська мова як предмет, а в місті Сігеті діє Український ліцей імені Тараса Шевченка, де майже всі предмети викладаються українською мовою. У Сереті та Лугожі діють

Інтерв'ю голови Союзу українців Румунії Степана Бучути

(Закінчення. Поч. на 8 стор.)

українські класи. У Бухаресті, Сучаві та Клузі діють секції української мови та літератури. Для підтримки української мови ми видали та навіть перевидали зошити для I і II класів, як посібники для вивчення української мови, автор яких є радник у Міністерстві освіти Румунії Елвіра Кодря. Ми також видали Посібник з української мови для IX-го класу, автор якого є вчитель Іван Кідешук з Негостини. Кожного року ми фінансово допомагаємо в організуванні різних конкурсів та олімпіад з української мови та літератури. З цієї нагоди ми даруємо учням книжки, видані СУР, грошові нагороди, а також забезпечуємо їм транспорт, харчування та організуємо різні екскурсії для учасників і переможців.

– Вже добре відомий той факт, що школа та церква відіграють велику роль у збереженні рідної української мови. Розкажіть про внесок СУР в релігійне життя української меншини Румунії.

– У Сігеті діє Український православний вікаріат, з яким ми дуже добре співробітнічаємо. Ми дуже раді, що в Мараморощині збереглися церкви, у яких проводиться богослужіння українською мовою. І в Банаті є декілька українських парафій. В Буковині українську мову можна почути, зокрема, у греко-католицьких церквах. Існує і Український греко-

– Ми стараємося друкувати твори наших українських письменників. Було видано 16 книжок в 2013 році. 9 цього року. Також СУР видає часописи “Український вісник”, (головний редактор Михайло Михайлюк), “Сигіеул устăінеан” (румунською мовою – головний редактор Іван Робчук), “Вільне слово” (головний редактор Іван Ковач), літературно-культурний журнал українських письменників “Наш голос” (головний редактор Ірина Мойсей), журнал для українських дітей “Дзвоник” (головний редактор Микола Корсюк). Газети, журнали та книги ми розповсюджуємо по філіях та організаціях СУР. До осердку цих організацій люди можуть приходити і читати їх.

– Розкажіть про стосунки СУР з Україною.

– Ми маємо гарні стосунки з Посольством України в Бухаресті, з Генеральним консульством у Сучаві. Ми також маємо тісне транскордонне співробітництво із Закарпаттям та Прикарпаттям. Марамуреська організація СУР має укладений договір із Рахівським районом, з яким ми проводимо численні проекти. Також ми розгортаємо різні транскордонні проекти із Верховинським районом та Чернівецькою областю. Ми

українців (СКУ) та Української всесвітньої координаційної ради (УВКР). Українська всесвітня координаційна рада випустила ювілейну медаль “200 років з Дня народження Тараса Шевченка”, медаль, що була вручена найбільш активним нашим членам та редакторам.

– Дякуємо, що ви посприяли в організуванні конкурсу ВСРР “20 років поруч”. Як бачите подальшу співпрацю з українською редакцією ВСРР?

– Для нас головне, щоб підтримували передачі українською мовою, включно українську передачу ВСРР. На регіональних студіях чотирьох міст Румунії – Клуж-Напока, Тімішоара, Решіца та Яси існують щотижневі радіопередачі українською мовою. Ми навіть боролися, щоб хвилини цих передач збільшилися. Ми маємо намір і надалі підтримувати радіопередачі українською мовою, тому що вони допомагають нам краще спілкуватися з нашими братами і сестрами з України та з іншими українцями.

– Лишилося кілька днів до завершення конкурсу “20 років поруч”, організованого Українською редакцією ВСРР. Що б ви сказали щодо цього нашим радіослухачам?

католицький вікаріат. Але треба уточнити, що в Буковині діють також кілька українських православних церков, як, наприклад, українська православна церква Святих апостолів Петра і Павла у місті Сучава. Ми підтримуємо фінансово різні релігійні заходи, які проводять ці церкви. Коли я був депутатом, я добився грошей від Міністерства культури і культів для церкви із Сучави.

– Розкажіть про видавничу діяльність СУР.

часто запрошуємо гурти та артистів з України, які виступають на міжнародних фестивалях, як “Фестиваль колядок та зимових обрядів” та фестиваль “Співжиття” у Сучаві та Банаті. До нас прибули футбольні, волейбольні та баскетбольні команди з України. У свою чергу, спортивна команда з Мараморощини взяла участь у міжнародному конкурсі у Дрогобичі, де посіла перше місце.

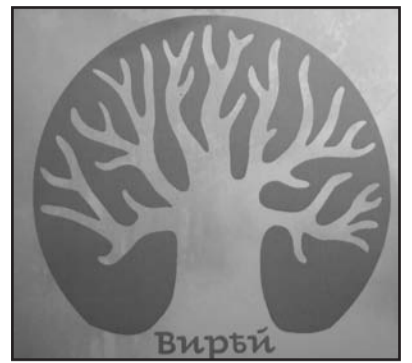
СУР є членом Світового конгресу українців (СКУ), Європейського конгресу

– Нехай беруть участь у цьому конкурсі, оскільки ми разом підготували цікаві призи. Це буде цікавий досвід. Також, переможці головного призу, які прибудуть до Румунії, матимуть можливість познайомитися із нашими українцями, які проживають в Мараморощині.

Дякуємо за інтерв'ю.

Розмову провила
Христина ШТІРБЕЦ

«ВИРІЙ» ПОБУВАВ І В ГУЦУЛЬСЬКИХ ОКОЛИЦЯХ БУКОВИНИ

Для тих, котрі неознайомлені з наступним, уточню, що «Вирій» – це «Міжнародний науково-пошуковий та освітній табір-експедиція, основним завданням якого є поширення знань про історію, географію та культуру українських етнічних земель поза межами сучасних кордонів».

Табір заснований 2006-го року в Україні, в Галичині. «Вирій» відбувається щорічно в літній період у формі двотижневого табору. Структура таборування базується на традиціях Українського Пласту.

Мета табору полягає у згуртуванні української молоді навколо спільного обов'язку оберігати та відновлювати національну пам'ять на етнічних землях українців. Під час табору учасники беруть участь в упорядкуванні, інвентаризації та реставрації різних українських сакральних цілей.

Від свого заснування «Вирій», окрім України, побував у Польщі і у Словаччині, де зробив екскурсії та мандрівки місцями української культури Хольмщини, Надсяння, Західної Бойківщини та Лемківщини, зустрівшись із автохтонним українським населенням. У Польщі перша зупинка була могила-пантеон Михайла Вербицького в селі Млини, де вирійчани віддали шану автору музики національного гімну України. Вирійчани відвідали і багато церков які належать до світової спадщини ЮНЕСКО, а також і різні музеї, як, наприклад, Музей бойківської культури у Мичкові, та Музей лемківської культури у Зиндрановій (Польща), а також Музей української культури у Свиднику (Словаччина).

У своїх мандрівках і у стаціонарних етапах, вирійці відновлювали і направ-

ляли хрести в українських цвинтарях, вели реставраційні роботи на руїнах церков, встановлювали інформаційні вказівки про історію сіл та храмів трьома мовами – українською, польською та англійською.

«Вирійчани» у залі Культурного Дому

Спільна пам'ятка на добру згадку

Цього року «Вирій» прибув і до Румунії, в гірські околиці Буковини, де мешкають гуцули. Ми стрінулися з ними у місті Кимпулунг-Молдовенеск у суботу 23-го серпня, в день, коли тут відбувався XXI-ий Фестиваль нацменшин «Співжиття», організований

Сучавською повітовою філією Союзу українців Румунії, Мерією та Культурним Домом міста Кимпулунга. Для членів табору-експедиції «Вирій» це була надзвичайна, прекрасна нагода побачити таке свято, де важливе місце мали українські учасники. Всі вирійчани з великим захопленням слідили за виступами українських-гуцульських ансамблів пісні і танців, але вони мали нагоду пізнати і красу пісень і танців румунських та деяких інших нацменшин Буковини. Гарячими оплесками вони нагороджували всіх митців-учасників цього Фестивалю.

Прикінці члени «Вирію» висловили своє задоволення, що так успішно мали нагоду почати свою подорож-мандрівку у Румунії та зустріч з українцями з гуцульських околиць мальовничої Буковини.

Щоб обезсмертити цю подію, нашу зустріч і знайомство, ми сфотографувались разом перед Культурним Домом міста Кимпулунг Молдовенеск.

Наступними днями члени табору-експедиції «Вирій» мали заплановано зробити прогульку по Сучавським повіті, головню в тих місцевостях, де живуть гуцули, щоб ознайомитись з їх життям, обрядами та звичаями. Захоплені буковинською природою, вони мали намір зробити прогульки в горах, відвідати монастирі, музеї, історичні пам'ятки та місця Сучавського повіту.

Ми сердечно попрощалися, побажавши взаємно собі багато здоров'я, успішного здійснення всіх намірів і цілей та, можливо, й іншої зустрічі.

Ярема ОНИЩУК
Фото автора

Душевна пожива

УСІКНОВЕННЯ ГОЛОВИ СВЯТОГО ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ

(Закінчення. Поч. на 4 ст.)

– чуйність. Від неї цього не забереш.

– Що можете сказати про свою колегу по роботі, завідуючу поліклінікою Одарку Старинську? – запитую головного лікаря Кіцманської районної лікарні Василя Михайловича Місевича.

– Одарка Василівна – це людина з великої літери. Про неї можна було б написати кількатомне видання. Адже все своє життя вона служила і нині служить людям, Віддає їм часточку свого серця, особливо хворим, немічним, престарілим, які залишилися наоди-нці самі з собою. Приємно працювати з таким досвідченим професійним спеціалістом. Дивуюся і радію, звідки в неї така велика

людська сила, яка на своїх плечах зуміла перенести і переносить увесь тягар життя. Хочеться сподіватися, що вона як жінка, матір, бабуса разом з усіма жінками завжди буде ініціатором добрих справ, які допоможуть подолати Україні нинішню кризу і стати процвітаючою і сильною державою.

Одарка Василівна – відмінник охорони здоров'я, понад 50 років невтомно трудиться у цій галузі. Хоч уже давно на заслуженому відпочинку, проте й по сьогодні добре справляється зі своїми обов'язками. З радістю згадує ті роки, коли обиралась депутатом районної ради, працювала головою постійної комісії з питань охорони здоров'я, материнства і дитинства, головою постійної комісії з питань соціального захисту населення.

МОВА - ДУША НАРОДУ

Доля мови - у наших руках

Утримання від порушення мовної теми під час революції і війни в принципі було непоганою ідеєю. Але активність противників української мови не залишає вибору. Крім того, саме у мовній царині полягає метода, яка може досить скоро зміцнити країну перед загрозою агресії. Ця метода може й одночасно розв'язати мовне питання. Це - масовий перехід на українську мову. Цей заклик насамперед - до мешканців міст центральної України, особливо тих, чий батьки розмовляли і розмовляють українською мовою.

Звичайно ж, він стосується і етнічних росіян та усіх інших в південних і східних регіонах також.

Усі інші методи розв'язання обох цих проблем були неефективними. Москва використовує „державну політику українізації” як лякалку, а український уряд їй у цьому починає підігравати, мовляв, вибачте, більше лякати не будемо.

Якщо ініціативу в мовному питанні візьме народ на більшій частині території - інша частина вже буде підтягуватися до більшості, а не буде пригнічуватися державою, й у Володимира Путіна майже не залишиться аргументів.

Крім того, все, що робилося досі, не розв'язувало мовної проблеми. Певні зрушення у бік української мови в суспільстві є, але загалом усі роки державної незалежності України триває зсув у бік використання російської мови, насамперед через вимирання старшого покоління, більша частка якого є україномовною.

Що стосується неефективності заходів у вирішенні мовної проблеми, які досі застосовувалися, то вони і не могли спрацювати. Зокрема, як бачимо, державна підтримка української мови, зокрема закон про мови, для реального використання мови у суспільстві мало що дає. Хоча, можливо, частково це є результатом того, що така підтримка була дуже несміливою за міжнародними мірками, а за президентства Віктора Януковича взагалі змінилася на витіснення української мови з життя суспільства.

Автор цих рядків також не зовсім згоден з закликами „захищати україномовних”. Якщо україномовних захищати активно, їхній статус меншини у містах центру може ще більше закріпитися, і вони можуть почати викликати роздратування решти населення. Тому треба перенести увагу з боротьби проти порушень мовних прав людей на позитивну агітацію населення за українську мову.

Треба у побуті та на місцях праці, в усіх проявах життя використовувати українську мову і закликати до цього інших - спочатку простих громадян, лише потім - державних службовців та працівників сфери обслуговування.

До цього може закликати держава. Але насамперед це мають робити самі люди. Кожна мова, яка досягла успіху, зробила це завдяки широкій підтримці, широкому громадському рухові, завдяки бажанню народу.

Якщо ми не будемо використовувати українську мову в усіх сферах життя на більшій частині України, якщо Галичина залишиться єдиним форпостом, де українська мова використовується повноцінно, мова не матиме шансів вижити.

У цьому випадку Галичина остаточно стане подібною до Квебеку, який застосовує титанічних зусиль, аби зберегти французьку мову в англійському океані Північної Америки - квебекські діти зараз більшу частину часу проводять в онлайніграх, де усі говорять англійською. Тож змусити їх говорити французькою стає дедалі важче.

З тою різницею, що французькій мові у Квебеку допомагає Франція і багато інших країн, де французька мова використовується повноцінно. У Галичини таких запасних територій вже не буде, отже, зберегти українську мову там в епоху глобалізації також буде складно.

Хочеться звернутися до патріотів, які вважають мовне питання несуттєвим.

Ви не замислювалися, чому ви вважаєте це питання незначним, а В. Путін - значним?

Деякі патріоти кажуть, що нам треба перетворитися на таку собі Ірландію... От перетворимось і скажемо собі, що ми і справді успішніші, демократичніші!, свободолюбніші від росіян... тільки мову свою втратили, і тепер мова у нас російська! Якщо ми не перейдемо на українську мову, так і буде. А поки ми ще маємо свою мову, у якої є усі шанси запанувати у власній країні.

У багатьох містах і містечках центральної України, включно з Києвом, ще 10 років тому майже суцільно зросійщених, вже є значні кластери україномовних дітей. Вони виховались українською мовою в садочку і зараз вже говорять між собою на шкільних перервах абсолютно спонтанно українською мовою.

Нам, дорослим, треба забезпечити їм повноцінне україномовне середовище. Для їхніх дорослих потреб - масову культуру, вищу освіту, професійне середовище!

Треба зняти мовне питання з порядку денного. А зняти його можна лише масовим переходом на українську.

Юрій БЕЛІНСЬКИЙ

(„Українська правда”)

- Юрій Белінський - політичний аналітик і фінансовий експерт, Київ.

«КОБЗАР» У ПРИСЛІВ'ЯХ ТА ПРИКАЗКАХ

(Продовження з попереднього числа)

Починаю з самого факту появи «Кобзаря», про що свідчить таке прислів'я:

– Як після довгої зими з'явилося сонечко, так після довгої темряви з'явився «Кобзар».

Про «Кобзаря» мовиться як про підручник життя, джерело розуму і сили людини:

– «Кобзар», що йівач, – добрим зерном наші душі засіває.

– Щоб життя знати, треба «Кобзар» читати.

– Лампа хату освітлює, а «Кобзар» – душу.

У ряді прислів'їв та приказок «Кобзар» згадується як найкращий дар людям, котрий показує дорогу в житті, конкретизується його значення у людській долі:

– З «Кобзарем» у серці – добра не минеш.

Через прислів'я і приказки розкривається вхідження книги в дім, в родину:

– Хата без «Кобзаря», – що вулиця без ліхтаря.

– Дід бриля скидає, коли внук «Кобзаря» читає.

Саме тут шукають і знаходять правду, а також захист від кривди:

– Зі сторінок «Кобзаря» зійшла правди зоря.

Книга лікує душу, знімає втому і позитивно впливає на людей:

– Кожне слово «Кобзаря» – це цілюща вода.

– Не соромся сліз, які на «Кобзар» капають.

Цікава група прислів'їв та приказок, у яких наводяться клятви «Кобзарем».

– Поклянись перед «Кобзарем», і я повірю, що присяга твоя священна.

Прислів'я та приказки говорять про вічність цієї книги, його приналежність українському народу і всьому люду:

– Україна без «Кобзаря» – це соловейко без пісні.

– Скільки не друкуй «Кобзар», а його все мало.

Любов народу до «Кобзаря» пов'язується з необхідністю побувати біля усипальниці Тараса Шевченка:

– Як таки так – любиш «Кобзаря» читати, а у Каневі не зміг побувати?

Розглянуті групи прислів'їв і приказок дають підставу стверджувати, що Шевченків «Кобзар» дійсно є заповітною книгою народу.

Юрій ЧИГА

З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ ВІТАЄМО ВАС!

1. Віктора ГРИГОРЧУКА (1 вересня 1950 р.) – голову Яської філії СУР. Народився пан Григорчук на мальовничій Буковині в українському селі Негостина. Початкову школу закінчив у рідному селі, а лицей в Сереті. Слідували роки вищої освіти – Бухарестський факультет - російсько-румунська мова, який закінчив 1973 р. Опісля слідувала праця перекладача в прикордонних військах м. Яси, де працював до виходу на пенсію в чині полковника. Пан Григорчук одружений на українці, має дочку стоматолога і внука. Як полковник-перекладач, брав участь в Договорі про кордон між Румунією та Україною. Також в переговорах між Румунією та Україною про острів Зміїний, за що його нагороджено Президентом Румунії Т. Бесеску Орденом лицаря за військові заслуги. Бажаємо п. Віктору Григорчуку подальшої активної праці на ниві СУР.

2. Павла РОМАНЮКА (2 вересня 1953 р.) – випускника українського відділення Сігетського лицейу ім. Драгоша Воде та Факультету іноземних мов Бухарестського університету, письменника, перекладача з румунської літератури, члена Спілок письменників Румунії та України, колишнього кореспондента часопису «Вільне слово» та україномовного журналу «Світо-вид», довголітнього викладача української мови Восьмирічної школи села Верхня Рівна, Мараморощина, з цього навчального шкільного року директора Коштільської восьмирічної школи і колишнього заступника голови Марамороської філії СУР.

3. Романа ПЕТРАШУКА (8 вересня 1968 р.) – редактора г. «Вільне слово» вже 13-ий рік, викладача українського відділення докторанда Бухарестського університету, члена Комісії з питань освіти СУР. Народився Роман Петрашук в українській сім'ї учителів, випускників Серетської педагогічної школи в буковинському селі Балківці, випускника лицейу ім. Лацку Воде м. Серет, Чернівецького Педагогічного Інституту ім. Осипа Маковея, Україна, та Факультету іноземних мов Бухарестського університету.

4. Ірину МОЙСЕЙ (10 вересня 1971 р.) – головного редактора літературного журналу «Наш голос», колишнього Генерального секретаря СУР. Народилась Ірина Мойсей в Україні. Після закінчення Фізико-математичного факультету та одруження із студентом-українцем, вихідцем задунайських козаків Богданом Мойсеєм, випускником Дрогобицького факультету України, доля завела її в Румунію, про яку дотоді мало що і знала, де почала працювати при СУР в журналі «Наш голос», після чого скоро стала і його головним редактором.

Пише на дитячі теми вірші та оповідання. Багато сили і успіхів у праці!

Нагороджена Грамотами від УВКР, «Україна-світ» за активну пропаганду української культури, поглиблення та розвиток зв'язків зі Світовим українством.

5. Миколу (Колю) КУРИЛЮКА (10 вересня 1947 р.) – викладача-пенсіонера, редактора румуномовного часопису «Curierul ucraïnean», але і активного дописувача до всіх часописів СУР. Був радником депутата Вікентія Николайчука в Серетському бюро. Він засновник і організатор Фестивалю «Співжиття» на Буковині. Микола Курилюк – уродженець буковинського с. Мала Марицейка, де закінчив I-IV кл., а V-VII кл. в с. Велика Марицея. Слідували роки лицейу в м. Сереті та трирічного Педагогічного Інституту в м. Сучава. Все своє життя присвятив пресі і вихованню учнів та розповсюдженню і викладанню української мови на Буковині. Працює в рідному селі бібліотекарем.

6. Миколу-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО (16 вересня 1985 р.) – одного із засновників, ще студентом будучи з своєю сестрою і кількома марамороськими студентами, Клузької філії СУР,

випускника Клузької Академії економічних наук, докторанда, члена Юридичної комісії СКУ. Народився Микола-Мирослав на Мараморощині в українському с. Верхня Рівна в сім'ї з глибоким українським корінням з діда-прадіда, що і привело його віддано і активно працювати зі всією родиною, для розквіту своєї менини – українців Румунії. Після закінчення факультету записався на Мастерат в м. Бая Маре зі спеціальності Адміністративне Право та Статус Державного службовця, який закінчив навідмінно. Економічний директор СУР та відповідальний контролер по фінансовому запобіганню СУР. Активно працює на ниві українства Румунії, член хору «Ронянські голоси» і танцювального колективу «Соколи». Допишує до часописів СУР.

6. Ірину-Любу ГОРВАТ (17 вересня 1963 р.) – генерального секретаря СУР. Народилась п. Горват в с. Русково, Мараморощина, в українській сім'ї випускників Української Педагогічної школи м. Сігет, Мараморощина, руцанки та банатського українця, школи, яка виховала і випустила в світ нелегкого післявоєнного періоду марамороську українську молодь, що з честю несла здобуті знання від своїх вірних викладачів, які зуміли всадити в серця своїх учнів ту любов, яку важко і по сьогодні перевершити.

В 1995 р. закінчила п. Люба Горват Історичний факультет Ужгородського Національного Університету, а 1999 р. отримала ступінь кандидата історичних наук. Тема докторської роботи: «Соціально-економічний, політичний і культурний розвиток українців Мараморощини (Румунія) 1918-1945 рр.». Між 1999-2000 рр. працювала асистентом кафедри історії України Ужгородського Національного університету м. Ужгород. З 2000 р. і по цей час працює головним науковим співробітником Повітового музею м. Сату Маре.

Крім науково-дослідної роботи, має ряд статей і книг, а також розробляє та приймає участь в європейських проектах.

Організатор конференції «Українсько-румунські відносини. Історія та сучасність», координатор збірника «Українсько-румунські відносини. Історія та сучасність».

Статті та праці:

– Нариси з історії українців Мараморощини (Румунія) в 1918-1945 роках, Ужгород, 2000 р., 100 ст.

– Карпатська Україна, Ужгород, 1998, 98 ст.

– Церква Святого Миколая міста Сату Маре – Мінтіу: історія та сучасність.

– Історія Мукачівсько-грекокатолицької єпархії. Документи, II том.

– Слов'янські та румунські рукописи, які зберігаються у бібліотеці Ужгородського національного університету.

– Легенди та фольклор у прикордонній зоні Музею, прикордонна спадщина та ін.

7. Мігаслу ГУЦАН (23 вересня 1960 р.) – технічного секретаря Сучавської філії СУР, уродженцю Буковинського краю, яка активно і віддано працює в своєму секторі. Багато успіхів!

8. Олександру-Любу ПУЮ (26 вересня 1964 р.) – технічного секретаря, найбільшої організації СУР (зверх 35 тисяч українців) Марамороської філії СУР. Народилась Олександра-Люба (Леся), з дому Семенюків, в гарному українському селі Верхня Рівна, Мараморощина, в справжній українській сім'ї Марійки та Івана Семенюк, багаторічного директора Верхньорівнянської школи. Побажаймо п. Лесі багато успіхів в її праці. На Многая літ з 50-тиріччям!

ЩИРІ ПОБАЖАННЯ

ДОБРА НАШИМ ЮВІЛЯРАМ
ТА НА МНОГІІ І БЛАГІІ ЛІТА!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР

«РОНЯНСЬКИМ ГОЛОСАМ» – 65

Ніби недавно ми відсвяткували 60 років існування і діяльності хору «Ронянські голоси» села Верхня Рівна, з Марамориша. І якщо протягом десятків років його діяльності хор мав багато диригентів, то у останні півтора десятка років на його керуванні – талановитий проф. музики Джета Петрецька. Під її керівництвом хор зберіг кілька вже знайомих пісень, але і розучив багато нових пісень, які хор виконав з великим успіхом.

Тільки час не стоїть, рік за роком проходить, і настав уже 65 рік існування хору як для старших хористів, так і для молодих; вони проходили репетиції і спектаклі, згадати б тільки 2013 рік. Хор «Ронянські голоси» дав десятки репрезентацій у селах Мараморощини, у Сігеті, у Клузі, Сату Маре, Сігішоарі, Банаті, завершивши рік участю місяця грудня на фестивалі «День Всесвітньої Хорової Пісні» у Бая Маре.

2014 рік проявився багатьма культурними заходами української меншини під проводом організації СУР Мараморощини, голова Мирослав Петрецький (і член нашого хору), заходами, в яких бере участь і голова СУР Степан Бучута. На цих подіях виступає і хор «Ронянські голоси». Так, перший виступ мав місце під час українського Різдва (7 січня 2014) у Православній церкві із Верхньої Рівни, де хор виконав п'ять українських колядок. Також 11-ого січня, під час «Фестивалю українських колядок та обрядів» в Сігеті, хор «Ронянські голоси» колядував в Українській православній церкві в Сігеті, а пізніше виступив у Палаці Культури. Тут гарно виступили і хор із Банату «Зелена ліщина», який відсвяткував теж свої 60 років діяльності під проводом диригента проф. Івана Лібера. Потім виступив хор із Сучави під проводом проф. Миколи Крамара, наші мараморські вокальні групи із Рускова, Луга над Тисою, Красного, Кривого, Вишавської Долини, Реміт та інші гурти із Буковини, а також з України.

Теж у Сігеті, 21 лютого 2014, на сцені Палацу Культури хор «Ронянські голоси» виступив з нагоди «Міжнародного дня рідної мови». Подія почалась із моментом мовчання на пам'ять упавших на Площі Майдану Києва. Після промов про значення цього дня почався спектакль, який складався із виступів хорів, сценет, віршів, вокальних груп і танців. Хор «Ронянські голоси» представив пісні «Думи мої», «Якби мені черевички», «Ой зацвіла ліщинонька», «Де Канівські кручі», «Дуба, дуба». Між піснями студентка Світлана Лавиця продекламувала вірш Т. Шевченка. А закінчив свій виступ хор

піснею «Дунаю, Дунаю» під проводом акордеоніста М. Гріжака і, разом із групою учнів, члени танцю «Соколята». Після цього ансамбль танцю «Соколята» виконав народний ронянський танець, підготовлений проф. Джетою Петрецькою. Хочу підкреслити, що проф. Дж. Петрецька понад десять років приготує ансамбль танцю «Соколи», які виступали окремо і разом із хором. Уже другий рік, як вона приготує їм зміну ансамбль танців учнів «Соколята», які виступають разом із хором «Ронянські голоси».

Місяць березень присвячений генію українського народу Т.Г. Шевченку. Цього року з нагоди сповнення 200 років із дня його народження у всіх українських школах Мараморощини

був відзначений цей день різними заходами. А велике свято, на обласному масштаб, відбулося 9 березня 2014 р. у селі Русково. Тут щороку беруть участь артистичні гуртки з українських сіл Мараморощини. Після промов про життя і творчість Т.Г. Шевченка і промови економічного радника СУР Миколи-Мирослава Петрецького в ім'я голови СУР Ст. Бучути почався спектакль.

ПС: «ВС» ще не відомо, на котрий час має намір шановний Провід СУР відзначити 65-річчя цього року першу найпершу традицію румунського українства «Вільне слово», таки б не стало найбільше сподівання читачів «ВС» одночасно і їх найбільшим їх розчаруванням – «ВС».

(Далі буде)
Текст і фото
уч. Іляни ДАН

НЕСТАЛО ПОЕТА ІВАНА НЕПОГОДИ...

(1941-2014)

З жалем у душі повідомляємо, що відійшов з цього несправедливого світу в кращі світи українець Іван НЕПОГОДА.

Покійний народився в українському селі Негостина Сучавського повіту 1941 р. Там і закінчив початкову школу, опісля слідували: Серетський український лицей та Факультет іноземних мов Бухарестського університету, українська спеціальність.

Поет, прозаїк і перекладач, Іван Непогода, автор трьох збірок поезій – «Крапля в морі», «Інша крапля в морі» та «Ще одна крапля в морі» (видавництво Критеріон та «Мустанг»), був певний час Генеральним секретарем Союзу українців Румунії, працював при Румунському телебаченні редактором від української меншини для програми СПВЖИТТЯ.

Так, як це в наших українців буває часто, відсторонили Івана Непогоду (Серединчука) від СУР, та і взагалі від української діяльності, хоч він і був дуже щирим українцем. Нелегкі роки наступили для Івана Непогоди, – без помешкання, без зарплати, чи не і якийсь час і без пенсії...

Останнім часом він хворів, був оперований, що і призвело до його кончини.

Хай спочиває з Богом Іван НЕПОГОДА!
Хай буде йому Бухарестська земляця пухом!
Вічна йому пам'ять! («ВС»)

Оксана МЕЛЬНИЧУК

ВІДЛУННЯ

*Чимало друзів вже нема між нами.
В останню відправили їх путь...
Нам кажуть, що вони під небесами
Шумливим кленом, бджолами гудуть...*

*Як справді так, то скрізь зашелестіли б
Нові ліси із кленів й ясенів,
Але землі скатованеє тіло
Не робить з попелу «святих вогнів!».*

*Тому, коли прощаєшся з мертвими,
Їх образ хочеш в серці зберегти.
Як монумент, поставлений над ними, –
Свої пісні у дар їм принести!*

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

Дмитро ПАВЛИЧКО: 85 років з дня народження

Дмитро Павличко народився 28 вересня 1929 року у селі Стопчатів на Івано-Франківщині (Україна).

Від осені 1945 р. по літо 1946 р. був ув'язнений за сфабрикованим сталінськими каральними органами звинуваченням у належності до УПА. 1953 р. закінчив філологічний факультет Львівського університету.

Перша збірка поезій «Любов і ненависть» з'явилася у 1953 р. Пізніше побачили світ поетичні книги «Моя земля» (1955), «Чорна нитка» (1958), «Правда кличе» (1958), — вісімнадцятитисячний тираж книжки було знищено за вказівкою партійних цензорів. У 1968 р. вийшла збірка «Гранослов», згодом «Сонети подільської осені» (1973), «Таємниця твого обличчя» (1974), «Спіраль» (1984), «Поєми й притчі» (1986), «Покаянні

псалми» (1994). Д. Павличко уклав антологію перекладів «Світовий сонет» (1983). Літературно-критичні праці зібрані в книжках «Магістралями слова» (1978), «Над глибинами» (1984), «Біля мужнього слова» (1988).

Д. Павличко — один з організаторів Народного Руху України, Демократичної партії України, перший голова Товариства української мови імені Т. Г. Шевченка. У 1990–1999 роках — Народний депутат України. З 21 жовтня 2005 року — знову обраний народним депутатом України (фракція Української Народної Партії). На IV Всесвітньому Форумі Українців, що відбувся в Києві 18-20 серпня 2006 р., Павличка було обрано Головою Української Всесвітньої Координаційної Ради.

У 2010 р. в бухарестському В-тві RCR EDITORIAL вийшли дві статті про Д. Павличка Івана Ковача у його книзі літературних портретів-просвітлень «Сміються, плачуть солов'ї...» під назвою «Поет від Бога!» та «Пам'ять і Багатоманіття», виданої СУР.

Прес-реліз**«Вирій-2014» повернувся до Львова**

24 серпня цього року до Львова повернулася VI Міжнародна науково-пошукова та освітня експедиція «Вирій-2014», що тривала 12 днів. «Вирій-2014», як завжди, складався з реставраційної та мандрівної частини, проте формат цьогорічної експедиції децю різнився від попередніх років. Перший тиждень табору традиційно відбувався на території Закерзоння (тепер це територія Польщі), під час якого викладачі спільно із студентами кафедри Реставрації архітектурної та мистецької спадщини Національного університету «Львівська політехніка» та волонтерами провели роботу на кількох українських цвинтарях польсько-українського прикордоння. За цей час була проведена робота з інвентаризації та паспортизації надгробків, проведено роботу з реставрації окремих сакрально-меморіальних об'єктів.

Другий етап реставраційної роботи на цих цвинтарях буде проведено восени цього року під керівництвом доцента кафедри Реставрації архітектурної та мистецької спадщини НУ «Львівська політехніка» Олени Стасюк. У планах провести завершальну роботу на об'єктах у селах Подемщина, Жуків і Князі (тепер Любича Князі). В останніх двох буде встановлено тримовні інформаційні таблиці та вказівники, на зразок тих, які було встановлено активістами «Вирію» минулого року у Князях.

По завершенні таборової частини «Вирій» вирушив у мандрівку українськими селами за кордоном України. Цього року «Вирій» розширив географію своєї діяльності. Окрім уже традиційних Закерзоння та Пряшівщини, які щороку відвідує експедиція, цьогоріч вирійчани вперше відвідали етнічні українські терени Північної Румунії - Мармароцину та Південну Буковину – прикордоння, розділене українсько-румунським кордоном, де компактно проживає автотонне українське населення.

Офіційне відкриття експедиції «Вирій-2014» відбулося на Українському військовому цвинтарі у с. Пикулічі, що неподалік Перемишля (Польща). Це місце для експедиції набуло нового символічного значення, зважаючи на події, які відбуваються на Сході України. Основна програма першого дня розпочалася на Пряшівщині (Словаччина), де відвідали Музей української культури у Свиднику й зустрілись з його незмінним директором Мирославом Сополігою. Своєрідною знахідкою була галерея образотворчого мистецтва Дезидерія Милого і її директор Ладислав Пушкар. Після цього «Вирій» завітав до умовної столиці Південної Лемківщини міста Пряшева. Тут відбулася зустріч з професором і академіком Миколою Мушинкою, який спершу провів екскурсію місцем, а після цього відбувалася цікава вечірня розмова при ватрі.

З Пряшева експедиція вирушила через словацько-український кордон в Українське Закарпаття. Минувши Ужгород, «Вирій» зробив зупинку біля Горянської ротонди - однієї з найстаріших архітектурних пам'яток України загальноєвропейського значення. Дорогою на Хуст вирійчани зробили зупинку у Меморіальному парку «Красне Поле», щоб віддати шану воїнам Карпатської Січі, які загинули за незалежність Карпатської України. На Хустщині була можливість ознайомитись зі старими дерев'яними церквами марамароського типу у селах Сокириниця, Крайниково, Олександрівка, Данилово і Колодне.

(Далі буде)

Тарас РАДЬ,

співкоординатор Громадського об'єднання «Вирій»

Фото Богдана ЧИЧКЕВИЧА

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

З НОВИМ НАВЧАЛЬНИМ РОКОМ, ДОРОГІ УЧНІ І ВЧИТЕЛІ!

Про минуло жарке літо, закінчилися канікули і, нарешті, наступив вересень – місяць підготовки до нового навчального 2014-2015 року.

15 вересня ц. р. відкрили ворота всі навчальні заклади Румунії. З великим нетерпінням і хвилюванням першокласники вперше переступили поріг своєї школи, познайомились з своєю вчителькою, з своїми, починаючи з цього дня, колегами-одно-

На відкритті нового навчального року в Ліцеї ім. Т. Шевченка: виступає Посол України в Румунії Теофіл Бауер

ласниками, придивляючись з цікавістю і, може, з недовірою до своїх нових друзів, відкривають Букварики ті, в кого вони є. Це незабутній день для кожної дитини-першокласника. Тому батьки завдяки стараються зробити цей день особливим, святковим для своєї дитини.

Так, у багатьох країнах існують різноманітні традиції, пов'язані з першим навчальним днем.

У Німеччині, починаючи з 19 століття, батьки дарують дітям так званий «шкільний кульок» конусової форми з кольорового паперу, наповнений

різними солодощами та подаруночками. Тому його називають і «цукровим кульком».

В Ізраїлі організуванням свята для першокласників займаються вчителі. На першому уроці

НІ ЗА 17 РОКІВ НЕ ВІДНОВЛЕНЕ ПРИМІЩЕННЯ СІГЕТСЬКОГО УКРАЇНСЬКОГО ЛІЦЕЮ, ЩО В МАРАМОРОЩИНІ. ЧОМУ?! А ТОМУ...

діти знайомляться з учителями, з однокласниками, а на другому уроці проводиться урочиста лінійка, наприкінці якої дітям роздають повітряні кульки. На цих кульках учні пишуть свої побажання, пов'язані з навчанням, та пускають їх в небо.

В Україні існувала традиція – в перший день навчання батьки вели до школи дитину і несли вчителю полотно на сорочку та горщик каші. Каша була символом багатства і сили.

І.П.-К.

Малюки Норвегії з пелюшок знайомляться з планшетами

Норвезькі експерти вважають, що доступ до сучасних комп'ютерних пристроїв повинен бути у кожної сучасної дитини, яка відвідує дитячий садок. Це допоможе всебічному розвитку дитини, творчості, зітре економічну нерівність між малюками.

29% норвезьких дитсадків використовують в заняттях з малюками планшети. А за результатами останніх досліджень норвезьких фахівців стало відомо, що в 2014 році 80% норвезьких дітей мали планшети вдома. Планшети допомагають дитині відчувати соціальні процеси.

Наталія ПРИХОДЬКО

ЖОВТЕНЬ

*Тихо осінь ходить гаєм.
Ліс довкола аж горить.
Ясен листя осипає,
Дуб нахмурений стоїть.*

*І берізка над потоком
Стала наче молода.
Вітер, мовби ненароком,
Їй косиці розпліта...*

ХРИСТИЯН ЦЮДИК – П'ЯТНАДЦЯТИРІЧНИЙ КАПІТАН У ЄВРОПІ

14 липня 2014 року в «Спортивній газеті» („Gazeta sporturilor”) появилася стаття про п'ятнадцятирічного українця Румунії, футболіста – капітана футбольної команди юніорів «Атлетіко» Мадрид Християна Цюдика. Статтю підписує інший українець з Румунії, спортивний журналіст Резван Луцак.

Християн Цюдик народився 11 листопада 1998 року в селі Репедя (Кривий), що на Мараморошині, в селі, в якому через іррадіацію, створену урановою рудою, яка видобувалась тут між 1970-1982 рр., десятки дітей після '90 року народжуються каліками.

Коли Християну було два роки, його батьки переселились до Банату, як це робило багато українських сімей з долини річки Рускови до села Сантана, що в повіті Арад. Саме тут, в місцевій команді «Унірія» Сантана, Християн гратиме від 2007 року до 2013 р., коли піде до своїх батьків, які працювали в Мадриді. Тут у вересні того ж самого року дає футбольні випробування, щоб увійти в команду юніорів «Атлетіко» Мадрид. Випробування пройшли без жодних проблем, і вже через місяць він стає капітаном команди. Продовжує навчання в Іспанії, незнаючи іспанської мови, але привикає до неї скоро, і відразу притягає симпатію викладачів.

«Викладач іспанської мови не повірив, що я граю в команді «Атлетіко», поки я не запросив його на один з матчів, в якому мені вдалось забити два голи. Це так вразило його, що дав мені оцінку 10 і я зміг перейти клас», – весело розповідає Християн.

Франциско Руїз Саез, тренер команди «Атлетіко», стає для молодого футболіста «другим рідним батьком». «Коли мої батьки і

тітка, через брак робочих місць, були змушені покинути Іспанію і я залишився тут сам, я не відмовився від «Атлетіко», бо Саез допоміг мені дуже багато», – признається Християн Цюдик.

Зірка іспанського футболу нападник Дієго Коста, якого всі звинувачують у поганій поведінці під час гри, відразу подружив з нашим українцем, котрий обожає його. «Був моїм найліпшим другом з першої команди „Атлетіко”, поки не перейшов до „Челси”,

– розповідає Християн. – Ми зустрілися вперше на тренуванні, яке відбувалося на паралельних полях. Він подарував мені свою футболку з автографом». Після чого Християн часто зустрічався і розмовляв із зіркою збірної команди Іспанії. «Він завжди давав мені добрі поради, не тільки що стосується футбольної гри, а і буденного життя. В першу чергу, не радив мені курити».

Християн Цюдик вже розмовляв з представниками збірних команд юніорів Іспанії, але, все ж таки, йому

хочеться грати в Румунії. Офіційні особи «Атлетіко» порадили йому залишитись в Іспанії, де на нього чекають кращі перспективи, ніж в Румунії.

«Поки що, мені треба розв'язати кілька проблем, що стосуються моїх документів, так що я б хотів грати в «збірній» Румунії. Думаю, ти дав собі справу, який я амбітний і як я хочу доказати свою амбітність і в Румунії», – заявив Християн Цюдик репортеріві «Спортивної газети» Резванові Луцаку.

Ми гордимось, що маємо таких хлопців, як Християн Цюдик, і впевнені, що багато доброго ще почуємо про нього. Тому бажаємо йому великих успіхів, і того, щоб ніколи не забував, що він походить зі славного українського роду!

Підготував матеріал
Михайло-Гафія ТРАЙСТА

ПОКРОВИ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

(Закінчення. Поч. на 3 стор.)

Про цю історичну подію засвідчили всі народи та духовенство разом зі святими Андрієм та Епіфонієм, обидва будучи слов'янського походження. А що це чудо сталося, воно завдячується якраз всім народам, вказівкам, які мали від цих двох святих людей, які навчали всіх хворих людей, присутніх в церкві, щоб вони старанно молилися, і тоді все буде добре.

Насправді, у присутності святого Івана Хрестителя, святого Івана Богослова та інших святих, які з неба з'їхали, було видно, як Діва Марія простерла свій омофор, покров, і покрила ним всіх хворих у церкві людей, які зразу оздоровіли.

Вернувшись до своїх домів, вже на другий день вони зустрічають вдома і дорогою здоровими всіх тих людей, які страждали в своїх домах на постелі болізни. Ось, як насправді сталося велике чудо і як пропала страшна, смертельна хвороба.

Навіть цісар Лев Премудрий разом зі всім народом встановили, щоб в спогаді цього знаменитого чуда всі народи слов'янського походження встановили і тримали це свято назавсідги Покрови Пресвятої Богородиці.

В цьому полягає пояснення того, що і сучасними роками християни не забувають свою обіцянку і прославляють та величають і через це свято Маму, яка Своїм Покровом покрила всіх хворих людей, за нас, вірних християн, Бога молила.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.

Культурно-просвітницький часопис
Союзу українців Румунії

ВІЛЬНЕ СЛОВО

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор – Іван КОВАЧ
Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Роман ПЕТРАШУК

*

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК
Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Бухарест, Румунія
ISSN 1223-8988

Adresa redacției: Uniunea Ucrainenilor din România
str. Radu Popescu nr. 15, Sector I, București, ROMÂNIA
Tel. 0212220748, 0212220753

Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії